

Inhoud

Tekstsoort: het achtergrondartikel	1
Tekstverband: de conclusie	1
Tekstverband: de opsomming	2
Leesstrategie: studerend lezen	2
Leesstrategieën	2
Leesstrategie: zoekend lezen	3

Tekstsoort: het achtergrondartikel

Op perron 1 heb je kennis gemaakt met het nieuwsbericht. Deze tekstsoort vind je vooral in de krant. Een andere tekstsoort die veel in een krant staat is **het achtergrondartikel**. Je komt achtergrondartikelen ook tegen in week- of maandbladen zoals **Voetbal International**, **Kijk** of **Zo Zit Dat** en op internet.

Het tekstdoel van een achtergrondartikel is meestal **informer**. Je kunt informatie krijgen over een recent onderwerp, maar ook over iets van tweehonderd jaar geleden. Een voorbeeld: na een ramp met een olietanker, waarbij er veel olie vrijkomt, staan er in de krant vooral nieuwsberichten die vertellen wat er precies is gebeurd. Een of twee dagen later staan in de krant meer achtergrondartikelen die vertellen over andere olierampen en de gevolgen van dit soort rampen voor het milieu.

Soms gaat een achtergrondartikel over zaken die leuk of interessant zijn om te weten.

Een voorbeeld: waarom reageert je lichaam op kou met kippenvel? In een achtergrondartikel over een onderzoek naar dit onderwerp krijg je er informatie over.

Je leest een achtergrondartikel om op de hoogte te blijven van allerlei onderwerpen die in het nieuws zijn. Je leest het ook om je eigen mening te kunnen vormen zodat je mee kunt praten als het over dit onderwerp gaat.

Wat zijn de kenmerken van een achtergrondartikel? Het lijkt erg op een nieuwsbericht. Een achtergrondartikel heeft ook een kop, kolommen en een inleiding, maar er zijn een paar duidelijke verschillen:

- een achtergrondartikel is meestal (veel) langer dan een nieuwsbericht;
- in een achtergrondartikel komt vaak een deskundige aan het woord of iemand die iets persoonlijk heeft meegemaakt;
- in een achtergrondartikel kan de schrijver een mening over het onderwerp geven.

Tekstverband: de conclusie

Het tekstverband **conclusie** vind je vaak aan het einde van een tekst. Een conclusie is een besluit van de schrijver na goed nadenken over een onderwerp. Ook in een achtergrondartikel over een onderzoek staat meestal een conclusie. Dat is dan de uitkomst van het onderzoek.

Staat er een conclusie in een tekst, dan is dit meestal de hoofdgedachte van de tekst. Dat zie je ook in de tekst over nachtmerries. De conclusie van de professor is de hoofdgedachte van de tekst.

Je herkent een conclusie aan de volgende signaalwoorden: **dus** en **kortom**.

Een paar voorbeelden:

- De muziek was niet leuk, er was niets te eten en de cola had geen prik, ik vond het **dus** een stom feestje.

- We hebben zaterdagavond erg gelachen en heerlijk met zijn allen gegeten. **Kortom**: het was een geslaagde avond.

Tekstverband: de opsomming

In teksten kom je regelmatig opsommingen tegen. Een opsomming is een rijtje, bijvoorbeeld een rijtje van de dingen die je in je etui hebt. Of een rijtje van je favoriete kledingstukken.

Soms kun je de opsomming gemakkelijk herkennen aan de opsommingstekens. Kijk maar naar de opsommingstreepjes in deze theorie. Als de opsomming in een tekst staat, kun je deze herkennen aan de signaalwoorden: **en, ook, bovendien, daarnaast, verder**. Ook aan **ten eerste, ten tweede** en **ten slotte** (deze signaalwoorden komen vaak samen voor in een tekst). Let ook op de leestekens: de delen van een opsomming kunnen door **komma's** van elkaar worden gescheiden.

Enkele voorbeelden:

- Als mensen lange tijd slecht slapen, worden ze moe, prikkelbaar **en** gespannen.
- Behalve potloden heeft Chloé **ook** pennen meegenomen. **Verder** had ze kaftpapier bij zich. **Bovendien** heeft ze nog een paar mooie schriften gekocht.
- De docent geschiedenis zei: '**Ten eerste** wil ik dat jullie hoofdstuk 2 bestuderen, **ten tweede** dat jullie opdracht 1 tot en met 3 maken en **ten slotte** lees je opdracht 4 alvast voor morgen.'

Leesstrategie: studerend lezen

De vijfde en laatste leesstrategie is **studerend lezen**. Je gebruikt deze leesmanier als je informatie uit een tekst moet onthouden, bijvoorbeeld voor een toets aardrijkskunde.

Hoe doe je dat, studerend lezen?

- Lees eerst de tekst verkennend en daarna globaal.
- Zoek moeilijke woorden op, zodat je de hele tekst goed begrijpt.
- Bedenk overhoorvragen voor jezelf bij iedere alinea die je leest.
- Beantwoord je eigen vragen na het lezen van de tekst en controleer je antwoorden.
- Schrijf de belangrijkste informatie op een briefje.
- Probeer met dit briefje de tekst na te vertellen aan jezelf of aan iemand anders.

Het helpt om enkele dagen achtereen de tekst studerend te lezen. Dan onthoud je de belangrijkste informatie beter.

Leesstrategieën

Hieronder staan alle leesstrategieën voor je op een rij.

leesstrategie	aanpak	doel
verkennend lezen	Lees de titel, tussenkopjes en opvallende tekst. Bekijk ook de plaatjes.	het onderwerp van de tekst voorspellen

globaal lezen	Lees de hele tekst gewoon door. Je hoeft niet alle woorden te snappen, als je de belangrijkste dingen maar begrijpt.	het onderwerp van de tekst controleren en vaststellen
zoekend lezen	Met behulp van tussenkopjes, inhoudsopgave e.d. zoek je snel naar de plaats in de tekst waar je het antwoord op vragen verwacht.	het antwoord op je vragen opzoeken in de tekst
intensief lezen	De tekst helemaal lezen en moeilijke, onbekende woorden opzoeken.	de tekst helemaal goed begrijpen
studerend lezen	De tekst meerdere keren lezen, opzoekvragen bedenken en de belangrijkste informatie op een briefje schrijven. De tekst navertellen.	de informatie uit de tekst onthouden

Leesstrategie: zoekend lezen

De derde leesstrategie (leesmanier) om een tekst te lezen is **zoekend lezen**. Deze leesstrategie gebruik je vooral als je snel informatie wilt / moet opzoeken, bijvoorbeeld wanneer de volgende trein naar Rotterdam vertrekt op de NS-informatieborden met de dienstregeling.

Hoe werkt deze leesstrategie? Eerst lees je de tekst verkennend en bepaal je het onderwerp. Meestal lees je daarna de tekst globaal. Vervolgens bekijk je met behulp van zoekend lezen of de tekst ook antwoord kan geven op jouw vragen. Let op! Als je zoekend leest, hoef je de tekst dus niet helemaal te lezen.

Bij zoekend lezen maak je gebruik van het alfabet, tussenkopjes, trefwoorden en/of inhoudsopgaves.

Je doet het zo:

1. Je hebt een **zoekvraag**. Dat is een vraag over het onderwerp waar je een antwoord op wilt vinden.
2. Je bekijkt in welk deel van de tekst het antwoord waarschijnlijk zal staan. Daarbij is het belangrijk om op de tussenkopjes en trefwoorden te letten. Die geven informatie over de inhoud van dat tekstdeel.
3. Je leest de gedeeltes van de tekst die je uitgezocht hebt en zoekt naar het antwoord. Vind je het antwoord, noteer het dan.
4. Vind je het antwoord niet in dat tekstgedeelte, dan kun je een ander stukje van de tekst lezen of een andere tekst kiezen.

Voorbeeld:

Je zoekvraag is:

Wat zijn de risico's van bungeejumpen? Om achter het antwoord te komen lees je de tekst: Mijn hobby: bungeejumpen. De tussenkopjes zijn: Spanning, Gevaren en Kosten.

Onder het tussenkopje Gevaren zul je waarschijnlijk het antwoord vinden op jouw zoekvraag. De tekst onder dit tussenkopje lees je door en je noteert de informatie die je kunt gebruiken.